

Lokalbehovsplan 2027–2036

Förskolenämnden

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Strategiska ställningstaganden	5
3. Nulägesbeskrivning	8
3.1 Lokalkrävande verksamheter	8
3.2 Befintligt lokalbestånd	9
3.3 Historisk utveckling av lokalbeståndet	11
3.4 Historisk utveckling av lokalkostnaderna	13
3.5 Nyttjandegrad och effektiviseringspotential	14
4. Framtida lokalbehov	18
4.1 Påverkansfaktorer på nämndens lokalbehov	18
4.2 Nämndens förväntade framtida lokalbehov	21
4.3 Behov på sikt	25
5. Lokalplanering	26
5.1 Planerad lokalanskaffning	34
5.2 Planerad avveckling	35
5.3 Kapacitets- och kostnadsutveckling	38
6. Slutsatser och sammanfattning	41

1. Inledning

Lokalbehovsplanen utgör grunden för nämndens lokalförsörjningsarbete. Planen uppdateras årligen och beskriver nämndens övergripande lokalbehov idag och framöver. I planen beskrivs användandet av befintliga lokaler, hur lokalbehoven utvecklar sig under perioden samt hur planeringen ser ut för att kunna tillgodose de behoven. Planen beskriver också hur nämndens lokalkostnader påverkas av planeringen. Både lokalnyttjare och lokalförsörjare bidrar i planeringsarbetet och planen beslutas av respektive lokalnyttjande nämnd. Lokalbehovsplanen utgör ett underlag dels för den egna verksamheten, dels för stadens samlade lokalförsörjningsarbete.

Förskolan styrs av skollagen (2010:800) med en läroplan som anger mål och riktlinjer. Förskolenämnden erbjuder verksamhet för barn från att de fyller ett år till att de börjar förskoleklass. Förskolenämndens ansvar avseende lokalförsörjningen är att säkerställa att den platsmässiga kapaciteten motsvarar platsbehovet och att verksamheten har lokaler av god kvalitet och som är utformade utifrån förskolans uppdrag.

Nämndens ansvarar för att skapa en likvärdig förskola med hög kvalitet. De lokaler och utemiljöer som nämnden erbjuder ska ha en hög kvalitet och ska vara utformade utifrån förskolans utbildningsuppdrag. Kvalitativa och ändamålsenliga lokaler ger goda förutsättningar för utbildningen och en likvärdig förskola.

Förskolan är den skolform som i högst utsträckning kan bidra till att bryta social och ekonomisk ojämlikhet eftersom förskolan möter barnen tidigt i livet. Lokalerna är av betydelse för utbildningen, organiseringen och för att ge goda förutsättningar för barnens behov. Att en förskolas fysiska lärmiljöer är anpassade och tillgängliga för alla barn är en kvalitetsfaktor för barnen. Dessutom är det en förutsättning för att personalen ska kunna planera, genomföra och utveckla utbildningen och samtidigt organisera barngrupper utifrån barns eller barngruppers behov.

I föreliggande lokalbehovsplan framgår att det totala antalet förskoleplatser i Malmö enligt nuvarande planering är tillräckliga för att möta den årliga väntade efterfrågan under planeringsperioden 2027-2036.

Årets befolkningsprognos visar en minskning av barn i förskoleålder under kommande år och första delen av planeringsperioden. Detta påverkar lokalplaneringen och därav är utbyggnadstakten och avvecklingsplaneringen justerade i förhållande till förra årets plan för att överensstämma med den årliga efterfrågan på förskoleplatser.

För att möta ett minskande befolkningsunderlag krävs ett omställnings- och anpassningsarbete inom förskolenämndens verksamhet. Utöver lokalplaneringen ställs även stora krav på både bemanningsplaneringen och åtgärder för att anpassa kapaciteten av förskoleplatser.

Lokalplaneringen behöver hantera ett nuläge där förskolenämndens

målgrupp minskar samtidigt som planeringen också behöver vara långsiktig och ha möjlighet att möta befolkningsökning på sikt. Lokalplaneringen är komplex och kräver en flexibilitet och ständiga prioriteringar och avvägningar.

Lokalplaneringen i denna lokalbehovsplan innebär en minskning av den kommunala kapaciteten kommande år, vilket innebär att antalet platser som avvecklas är fler än antalet nya platser. Planen innefattar färre nybyggnadsprojekt än tidigare års planer då flera skjuts fram i tiden jämfört med tidigare år och avvecklingstakten är något förändrad. Bedömningen är att planeringen kan komma att behöva justeras ytterligare.

I denna lokalbehovsplan framgår att det finns behov av nya förskolelokaler, trots befolkningsminskning kommande år. Utbyggnadsbehovet drivs av behovet av att ersätta platser i lokaler med tillfälliga bygglov och lokaler med brister samt för att kunna erbjuda förskoleplatser i stadsutvecklingsområdena. Därutöver visar befolkningsprognosen ett ökat barnantal under slutet av planeringsperioden.

Utbyggnaden av förskolor i Malmös nybyggnadsområden är viktig för att inte hamna i geografisk obalans på platser och för att erbjuda samhällsservice i alla delar av staden.

Nämndens resurstilldelning styrs av befolkningsutvecklingen. Färre 1-5-åringar påverkar nämndens utrymme för lokalkostnadsökning. Den planerade utbyggnaden väntas få konsekvenser för lokalkostnadsutvecklingen, som bedöms ta i anspråk en större andel av förskolenämndens ekonomiska ram. Bedömningen är att det krävs en förändring av de ekonomiska förutsättningarna för att underlätta nämndens möjligheter till finansiering.

2. Strategiska ställningstaganden

Förskolenämndens strategier för lokalplaneringen:

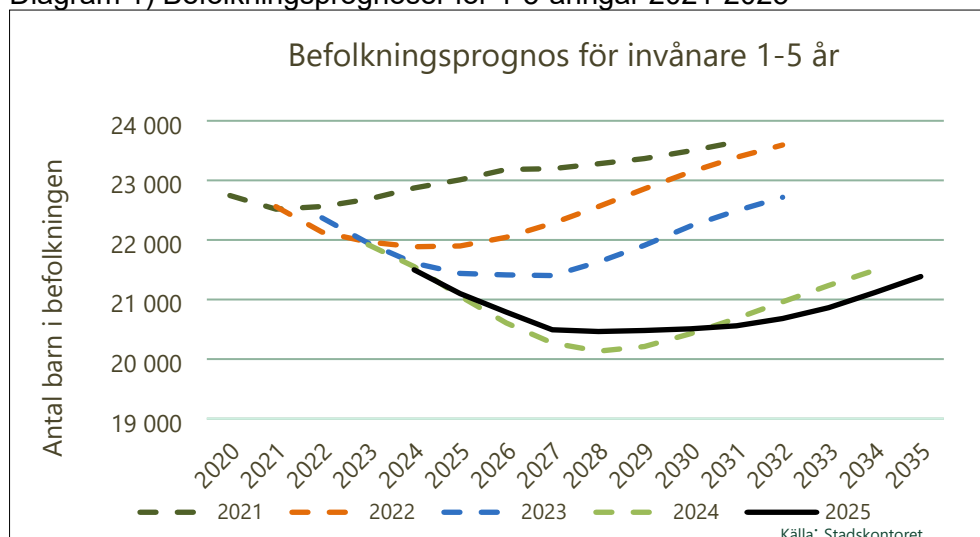
- Verka för en förskola där lokaler och utemiljöer har hög kvalitet vilket bidrar till och skapar goda förutsättningar för förskolans utbildningsuppdrag
- Verka för att anpassa lokalbeståndet efter behoven både på kort och lång sikt
- Verka för att förskoleverksamhet etableras i nya bostadsområden i takt med att staden växer
- Motverka geografiska obalanser av fördelningen av förskoleplatser i staden
- Prioritera förskolelokaler i områden med socioekonomiska utmaningar som ett led i huvudmannens kompensatoriska uppdrag
- Verka för strategisk placering av nya förskolor som möjliggör att barn från flera bostadsområden möts vilken kan motverka förskolesegregation

Förskolenämndens ansvar avseende lokalplaneringen är att säkerställa att den samlade kapaciteten årligen möter upp behovet av förskoleplatser, så att alla barn som är i behov av förskola ska kunna erbjudas plats.

Förskolenämndens uppdrag är också att skapa en likvärdig förskola med hög kvalitet. Ändamålsenliga förskolelokaler i hela staden är en kvalitetsfaktor för utbildningen i förskolan och en viktig förutsättning för att säkerställa långsiktig tillgång till förskoleplatser.

I de tidigare befolkningsprognoserna har barnantalet väntats öka tidigare än den senaste befolkningsprognosen. Utöver detta väntas ökningstakten nu vara lägre och inträffa senare. Detta åskådliggör svårigheterna för det långsiktiga lokalplaneringsarbetet eftersom befolkningsprognosen påverkar planeringen.

Diagram 1) Befolkningsprognoser för 1-5-åringar 2021-2025

Befolkningsprognosen är en av flera faktorer som påverkar lokalplaneringen och årets befolkningsprognos visar på en ökning av cirka 900 1-5-åringar från 2027-2035. Fram till 2027 väntas en befolkningsminskning vilket skapar utmaningar i planeringen.

Antalet barn i förskoleålder har under 2025 minskat i högre takt än vad den senaste prognosen visat. Detta innebär att utgångsläget för planeringen från och med 2027 är ett antagande med viss osäkerhet. Utvecklingen under 2025 indikerar att antalet barn vid ingången av 2026 kan komma att bli lägre än senaste prognosen.

Lokalplaneringen och behovet av nya förskolor drivs också av behovet att avveckla lokaler med brister, avveckling av lokaler med tillfälliga bygglov samt att kunna erbjuda förskoleplatser i stadsutvecklingsområden. Lokaler med brister är lokaler och utemiljöer som inte bedöms ge tillräckliga förutsättningar för att förskolans uppdrag och organisering av verksamheten eller lokaler som har uppnått sin tekniska livslängd.

Den geografiska obalansen, det vill säga att förskoleplatser inte är jämnt fördelade över staden, påverkar prioriteringen av avvecklingar. De förskolelokaler som bedöms vara i sämre skick kan vara belägna i områden med brist på förskoleplatser och en avveckling kan skapa långa avstånd mellan hem och förskola. I vissa områden där tillgängliga platser är fler än efterfrågan finns enbart lokaler som bedöms vara i bättre skick som ändå kan aktualiseras för avveckling. Prioriteringen av avvecklingar påverkas därför av den geografiska kontexten för att på bästa sätt möta efterfrågan sett till hela staden.

Förskolor i stadsutvecklingsområden är av stor betydelse för nämndens lokalplanering. Det är viktigt att i tidiga skeden planera för förskola när nya områden planläggs eller när befintlig stad förtätas.

I takt med att staden utvecklas krävs samhällsservice, såsom förskola i alla områden. Detta är viktigt för stadens attraktionskraft. Om förskolor inte planeras in under de tidiga skedena finns det risk för att en brist på förskoleplatser uppstår i området. Att skapa nya förskolor i redan bebyggda områden i efterhand är mycket svårt eftersom en förskola kräver förhållandevis stora ytor för att tillgodose tillräcklig friyta.

Den geografiska obalansen i staden kan motverkas genom strategisk geografisk placering av förskolor. Därför är det viktigt att lämpliga lokaliseringar avsätts och att det i alla led av planeringen finns en kostnadsmedvetenhet. Det tar ofta lång tid att ta fram lämpliga lokaliseringar till nya förskolor och de projekt som finns är centrala för planeringen, även om tiden för genomförande justeras.

I arbetet med förändringar av lokalbeståndet prioriteras förskolelokaler i områden med socioekonomiska utmaningar som ett led i det kompensatoriska uppdraget. Detta innebär att nya förskolor i dessa områden har prioriterats för att kunna lämna lokaler med brister och på så sätt höja den lokalmässiga standarden.

Strategisk placering av nya förskolor kan förebygga att bostadssegregationen leder till förskolesegregation. Genom att etablera förskolor på platser som möjliggör att barn från flera bostadsområden möts skapas förutsättningar för en barngruppssammansättning som mer speglar Malmö i sin helhet än det specifika bostadsområdet.

Då nya förskolor ger en kostnadsökning finns en viss osäkerhet kring nämndens långsiktiga finansiering. Kommunbidraget är beroende av demografin och tar ej hänsyn till den lokalkostnadsutveckling som blir effekten av den utbyggnad som krävs.

Barnrättsperspektiv

En likvärdig förskola med hög kvalitet i hela Malmö ingår i förskolenämndens uppdrag och är en central målsättning som ligger till grund för strategierna i lokalplaneringen. Förskolan har en central roll i utvecklingen av den hållbara staden och tidiga satsningar på barns utveckling är väsentliga för ökad jämlikhet och hälsa i Malmö. Satsningar på ändamålsenliga lokaler för förskola som skapar goda förutsättningar för utbildningsuppdraget är en investering i alla barns lika livschanser. Förskolan är särskilt betydelsefull för barn vars vårdnadshavare har begränsade socioekonomiska förutsättningar. Närhet till förskola från det egna hemmet är av stor vikt. För en del familjer är avståndet avgörande för när och om barnet börjar på förskola.

3. Nulägesbeskrivning

3.1 Lokalkrävande verksamheter

Förskolelokalen är den typ av lokal som behövs för utbildningen i förskola. Förskoleverksamhet och de platser som behövs i kommunens förskolor är grunden för förskolenämndens lokalkrävande verksamhet.

Förskolenämnden vill framhålla vikten av förskolelokaler som är anpassade utifrån den utbildning som bedrivs, både vad gäller lokaler och utemiljöer. Lokalerna skapar förutsättningar för att möjliggöra en utbildning av god kvalitet. Det kan handla om att det finns förutsättningar för att dela in barn i mindre grupper och för personalens möjligheter till planering och uppföljning av undervisning, samtal med vårdnadshavare samt kompetensutveckling. Att ersätta bristfälliga och tillfälliga lokaler och utemiljöer är därför en prioriterad strategi för nämndens lokalplaneringsarbete. Det är även ett led i det kompensatoriska uppdraget.

Det finns krav och rekommendationer för förskolelokalers utformning och den utemiljö som ska vara kopplad till lokalerna. Krav, riktvärden och bedömningar om lokalernas ytor och utformning framgår av nämndens funktionsprogram för lokaler (FSKF-2020-7227).

Förskoleverksamheten sker på dagtid från måndag till fredag, men det finns också så kallad ob-verksamhet på kvällar, nätter och helger. Det finns även specialverksamheter för barn som har omfattande behov av särskilt stöd, vilket i flera fall innebär behov av särskilt anpassade lokaler. Utredningsarbete pågår rörande utformningen av förvaltningens specialverksamheter och specialplatser.

Förskoleverksamhet innebär även hantering av barnens måltider. I förskolelokaler ingår köksfunktioner, antingen för tillagning eller mottagning, samt för servering av måltider.

Förskolenämnden har även familjecentraler och öppna förskolor. Det finns totalt 11 öppna förskolor varav 9 tillhör en familjecentral. Familjecentralerna är en samlokalisering med öppen förskola, barnhälsovård, barnmorskemottagning och socialrådgivning.

All förskoleverksamhet bedrivs inte i kommunal regi, men förskolenämnden är ansvarig för att alla barn med behov kan erbjudas plats i förskola. Det finns cirka 3 200 platser i fristående förskoleverksamhet i Malmö. Det är förskolenämnden som efter ansökan beslutar om att godkänna enskilda som huvudmän för fristående förskolor och pedagogisk omsorg. Det är även förskolenämnden som utövar tillsyn över de fristående huvudmännen. Fristående verksamheter ska följa läroplanen, samt i huvudsak samma reglering i övrigt som de kommunala förskolorna.

I förskolenämndens lokalbestånd finns även administrativa lokaler.

3.2 Befintligt lokalbestånd

I planeringens utgångsläge år 2027 finns enligt planeringen cirka 180 förskoleenheter, motsvarande cirka 17 100 platser, i kommunal regi. Antalet lokaler är dock något fler, vilket beror på att vissa förskolelokaler är sammanslagna till en gemensam organisatorisk enhet.

Drygt 70 procent av förskolelokalerna är kommunalt ägda och förvaltas av stadsfastigheter inom servicenämndens ansvar. Resterande hyrs av externa hyresvärdar.

Ytmått (LOA och BTA) för externa och interna lokaler bedöms inte som lämpliga mått för att mäta en förskolelokals kapacitet, effektivitet eller kvalitet. I avsnitt 3.4 finns information om (LOA och BTA) och under avsnitt 3.5 beskrivs att vistelseytan är ett mer relevant mått.

Historik

Under 1960- och 70-talet skedde omfattande byggnation av friliggande förskolelokaler, ofta med koppling till utbyggnaden av miljonprogramsområdena. Huvuddelen av dessa lokaler är kommunalt ägda och fortfarande i bruk. Ofta är det friliggande enplansbyggnader på en förhållandevis stor tomt. De lokalerna utgör fortfarande en betydande andel av förskolenämndens lokalbestånd, cirka 60 förskolor. Generellt har flera av de lokalerna goda lokalmässiga förutsättningar och placeringar på bra tomter som medger en god utemiljö. Dock finns lokaler inom denna kategori som har brister i den fysiska miljön till följd av begränsad teknisk livslängd och där renovering är nödvändig. För ett antal lokaler bedöms rivning och nybyggnation som mer motiverat än fortsatt underhåll.

Under den stora utbyggnaden av förskoleverksamheten på 1960- och 1970-talet tillskapades även ett antal mindre lokaler som bedömdes vara tillfälliga, ofta integrerade i bostadshus. De så kallade lägenhetsförskolorna var ett komplement till den permanenta utbyggnaden. Flera av dem blev dock kvar längre än planerat och idag finns cirka 20 mindre lägenhetsförskolor i det befintliga beståndet. De flesta av lägenhetsförskolorna återfinns i innerstaden och några i Rosengård, Holma och Kroksbäck.

Mellan åren 2013 och 2021 har även flera lokaler, motsvarande cirka 1900 platser överlämnats till grundskoleförvaltningen. Ersättning av de platserna i nya förskolor har inneburit en påtaglig kostnadsökning för förskoleverksamheten.

Sedan 2016 har cirka 30 nya förskolor färdigställts.

Tillfälliga bygglov

I det befintliga lokalbeståndet finns i nuläget cirka 680 platser i sju lokaler med tillfälliga bygglov, även kallade paviljonger. Under 2026 planeras avveckling av tre lokaler med tillfälligt bygglov. Resterande planeras avvecklas fram till 2029.

Bedömning av befintligt lokalbestånd

I förskolenämndens befintliga lokalbestånd finns en stor variation av lokaler med olika utformning och av olika storlek. Ett mindre antal är takförskolor med utemiljön i anslutning på taket. Några förskolor är integrerade i bostadshus.

Lokalernas skick och ändamålsenlighet varierar. Förskolenämnden förfogar idag över ett antal lokaler vars utformning inte bedöms som lämplig för förskoleverksamhet. Lokalerna begränsar därmed förskolans förutsättningar att leva upp till sitt uppdrag.

Bedömningarna av lokalernas skick baseras på helhetsbedömningar av enheten för lokal- och fastighetsstöd. Bedömningarna har sin grund i nämndens funktionsprogram för lokaler.

Generellt sett är standarden på lokalbeståndet god. Det finns cirka 11 000 platser i 100 lokaler som bedöms som bra eller mycket bra. Cirka 4700 platser finns i 55 lokaler i ett kvalitetsmässigt mellanskikt där åtgärder krävs för att upprätthålla lokalens skick. Cirka 1400 platser finns i drygt 20 lokaler som bedöms ha stora eller mycket stora brister i den fysiska miljön. Fortlöpande särskilda insatser krävs i de fallen för att lokalerna ska fungera och uppfylla de nödvändiga myndighetskraven. Samma förskolor har ofta en begränsad utemiljö. Arbetet med avvecklingar inriktas på lokaler med brister men påverkas samtidigt av områdets förutsättningar och geografisk kontext. De flesta förskolorna med brister planeras för avveckling inom planeringsperioden.

Förskolornas storlek

Nya förskolor anpassas efter dagens pedagogiska krav från såväl lagstiftning som profession. Nya förskolor bör planeras för minst 80 platser, men större enheter är att önska. Med större enheter, med inbyggd småskalighet, finns flera kvalitetsmässiga, arbetsmiljömässiga och ekonomiska fördelar. Större förskoleenheter innebär bland annat mindre sårbarhet inom organisationen och kompetensen inom personalgruppen kan vara både bredare och mer specialiserad. Det ger även möjligheter till kollegialt lärande. Större enheter ger goda förutsättningar för förskolans utbildningsuppdrag och skapar därmed goda förutsättningar att bidra till barnens bästa.

Förskoleförvaltningen tog fram en rapport våren 2025 om större förskoleenheters påverkan på medarbetarnas arbetsmiljö och på barnens utbildning och omsorg. Det utredande arbetet som ligger till grund för rapporten bestod av tre olika ansatser, omvärldsbevakning, statistiska material och intervjuer med rektorer. I rapporten lyfts såväl möjligheter som utmaningar utifrån ett personal- och barnperspektiv med både större och mindre förskoleenheter. Rektorena lyfter fram att det inte är en förskolas storlek som är avgörande för barnens trygghet, utveckling och lärande. Det är framförallt verksamhetens organisering, pedagogiska innehåll, personalens kompetens och byggnaders utformning som är de mest centrala faktorerna. Det krävs tydlig organisering och ledning som kontinuerligt arbetar med de förutsättningar som förskolan har för att

bedriva en god pedagogisk verksamhet både utifrån barnens bästa och för personalens arbetsmiljö. Detta behöver ske med hänsyn till vilka barn som går på förskolan, vilken personal som finns och hur lokalerna är utformade oberoende av storleken på förskolan.

Utemiljö

Utemiljön är viktig för förskolorna och särskilda riktlinjer finns för utformning av förskolegårdar. För att tillgodose barns utbildning, rekreation, lek, lärande och rörelse krävs ändamålsenliga utemiljöer och tillräcklig yta. De ytor på förskolegårdarna som används av barnen betecknas friyta. Friytor kopplade till kommunal förskoleverksamhet uppgår i genomsnitt till cirka 31 kvm friyta per kommunal förskoleplats. Det bör dock poängteras att det finns stor variation i utemiljöernas storlek.

Öppna förskolor och familjecentraler

Inom förskolenämndens bestånd finns 11 lokaler för öppna förskoleverksamhet. Av dessa ingår 9 i en familjecentral. Under 2025 öppnade två nya öppna förskolor i familjecentraler, en i Kroksbäck och en i Mobilia.

Administrativa lokaler

Förskolenämnden hyr ett förvaltningskontor och tre områdeskontor. Områdeskontoren nyttjas delvis av administrativ personal men mestadels av förskolepersonal. Under 2025 har två av områdeskontoren sagts upp och de lämnas under 2026. Verksamheten samlas istället på ett områdeskontor och ett förvaltningskontor.

3.3 Historisk utveckling av lokalbeståndet

I detta avsnitt jämförs planeringen i lokalbehovsplanen som beslutades 2020 med utfallet av planeringen. I slutet redogörs för lokalförändringar 2025.

I lokalbehovsplanen som antogs 2020 och avsåg planeringsperioden 2021-2035 angavs en samlad bedömning om utbyggnad motsvarande cirka 4530 platser i 38 nybyggnadsprojekt perioden 2021-2030. Den planerade avvecklingen omfattade cirka 3440 platser 2021-2030, vilket innebar en planerad nettoutbyggnad om cirka 1090 platser. Under perioden 2020-2030 förväntades enligt dåvarande befolkningsprognos en ökning om cirka 2 000 barn i åldrarna 1-5.

I lokalbehovsplanen som antogs 2020 namnges inga nybyggnadsprojekt vilket innebär att det ej går att följa upp specifika projekt.

Årtalen i nedan tabeller anger verksamhetsstart respektive det år platser avvecklas, vilket gör att det platsmässiga genomslaget för respektive år kan skilja sig från den ekonomiska effekten.

Tabell 1) Tabell över planeringen i lokalbehovsplanen som antogs 2020, antal nya och avvecklade platser 2021-2025

Planering i lokalbehovsplan 2021-2035	2021	2022	2023	2024	2025
Planerade nya platser	120	260	700	840	270
Planerade avvecklingar platser	-582	-801	-268	-790	-623
Netto	-462	-541	432	50	-353

Tabell 2) Tabell över nya förskolor, antal nya och avvecklade platser 2021-2025

Utfall förändring antal platser	2021	2022	2023	2024	2025
Nya förskolor	Ubåten, Molnet, Ellstorp	Källängen, Årtan	Kaptenen, Sif, Bollen	Hermosdals parken, Glasblåsaren, Stensjön	Traktorn
Cirka antal nya platser	308	220	460	500	144
Cirka antal avvecklade platser	-600	-260	-180	-232	-584
Netto	-292	-40	280	268	-440

Beskrivning av planeringens utveckling

Generellt sett är utfallet för både antal nya platser och antalet avvecklade platser något lägre än den planering som angavs i planen som antogs 2020. Skillnader i ovanstående tabeller kan till viss del härledas till att nybyggnadsprojekt och således avvecklingar har skjutits fram i tiden. Färre antal nya platser genererar också en färre antal avvecklade platser.

Sedan 2020 har befolkningsprognoserna förändrats och andra bedömningar har gjorts i takt med att förutsättningarna förändrats.

Uppföljningen av lokalbehovsplanen som beslutades 2020 visar på komplexiteten och vikten av ett långsiktigt arbete kring lokalplaneringen. Vissa projekt förskjuts i tiden och ibland uteblir de helt, det bör därför finnas handlingsalternativ och långsiktighet inom planeringen.

Lokalförändringar 2025

Under 2025 öppnade Traktorns förskola med cirka 144 platser i Elinelund, vilket är den enda nya förskolan som öppnade under 2025. Brages förskola färdigställdes hösten 2025 och öppnar i början av 2026. Under 2025 har avvecklingar motsvarande cirka 580 platser skett. I februari avvecklades Änggårdens förskola och flyttade till intilliggande förskolor. Under sommaren skedde de flesta avvecklingarna. Grönalunds förskola har avvecklats och flyttat till Älggården som öppnat igen efter renovering och ventilationsarbete. Gladans förskola och Blomviks förskola har avvecklats

och verksamheterna har fördelats inom rektorsområdena. Fem avvecklingar har skett till följd av tillfälliga bygglov. Det är Solbackens förskola som flyttat till Stensjöns förskola, Fridhems förskola har fördelat verksamhet i området. Per-Albin hems paviljong, Ärtgårdens paviljong och Sofieholms paviljong har avvecklats och fördelats inom rektorsområdena eller till huvudbyggnaden. Pilängens förskola har under hösten flyttat till Traktorns förskola. Utöver dessa platser stängdes Klövervallens förskola med 70 platser för renovering och tillbyggnad. Vid nyöppning 2027 beräknas 150 platser tillkomma.

3.4 Historisk utveckling av lokalkostnaderna

I detta avsnitt redovisas lokalkostnadernas utveckling de senaste åren.

I tabell 3 och 4 redovisas lokalkostnad för interna och externa förskolelokaler. Till externa lokaler räknas alla lokaler som inte hyrs inom Malmö stads regi. Notera att ytmåtten för interna och externa lokaler skiljer sig åt, vilket innebär att tabellerna inte är fullt jämförbara. Bruttoarean (BTA) är summan av alla våningsplans area och begränsas av de omslutande byggnadsdelarnas utsida. Lokalarean (LOA) är den samlade area som på ett mer specifikt sätt beskriver det utrymme en verksamhet kan nyttja.

I tabell 5 redovisas lokalkostnader för administrativa lokaler och öppna förskolor.

Lokalkostnaden för en lokal som avvecklats efter maj räknas in i totala lokalkostnaden för året. Således inkluderas också ytan (LOA/BTA) för dessa lokaler. Detta innebär att kr/kvm blir lägre än faktisk kostnad.

Under 2025 har en inventering av lokalerna gjorts i syfte att säkerställa information om lokalerna. Detta innebär att det kan förekomma skillnader från föregående lokalbehovsplan.

Lokalkostnaderna kan skilja från föregående plan då det i årets anvisningar tydliggjorts vilka kostnader som avses med lokalkostnad. Lokalkostnad i lokalbehovsplanen ska inte likställas med lokalkostnad i grundbeloppet. I grundbeloppets definition av lokalkostnad ingår även kapitalkostnader för inventarier och lokalvård.

Tabell 3) Lokalkostnad för interna förskolelokaler

Interna lokaler (stadsfastigheter)	2023	2024	2025
Lokalkostnad (mnkr)	355	373	379
Yta (BTA)	174 363	180 710	182 288
kr/kvm	2 036	2 064	2 079

Nya förskolor har en betydligt högre kostnad per BTA än de äldre förskolor som avvecklats under perioden.

Kostnadsökningen mellan 2023 och 2024 beror på tre nyöppnade förskolor under 2024, Stensjön, Glasblåsaren och Hermodsdalsparken.

Tabell 4) Lokalkostnad för externt inhyrda förskolelokaler

Externt inhyrda lokaler	2023	2024	2025
Lokalkostnad (mnkr)	89	91	95
Yta (LOA)	49 155	48 501	47 686
kr/kvm	1 811	1 876	1 992

Lokalkostnaderna påverkas av de årliga hyresuppräkningsarna (index) och driftkostnader.

I nedan tabell redovisas lokalkostnad för samtliga administrativa lokaler (kontor) och öppna förskolor.

Tabell 5) Lokalkostnad för administrativa lokaler och öppna förskolor.

Lokalkostnader (mnkr)	2023	2024	2025
Administrativa lokaler	17,3	17,6	17,7
Öppna förskolor	7,5	7,9	11,2

Kostnadsökningen för öppna förskolor mellan 2024 och 2025 beror på två nya öppna förskolor.

Tabell 6) Lokalkostnad och lokalkostnadernas andel av nämndens totala kostnader

Lokalkostnader	2021	2022	2023	2024	Prognos 2025
Lokalkostnad i mnkr, exklusive ersättning till fristående aktörer.	467	465	469	490	503
Andel av nämndens totala kostnader, %	16	16	15	15	16

Ovan tabell är en summering av lokalkostnader i tabellerna 3, 4 och 5.

3.5 Nyttjandegrad och effektiviseringspotential

I detta avsnitt redogörs för olika faktorer som påverkar nyttjandegraden och effektiviseringspotentialen av lokalbeståndet.

Platser som kapacitetsmått

Den lokalmässiga kapaciteten på en förskola baseras på flera parametrar. Det gäller både inom- och utomhusytor, lag- och myndighetskrav samt föränderliga mål och riktlinjer. Förskolelokalernas lokalmässiga kapacitet bedöms framför allt enligt vistelseyta, friyta, toaletter, brandskydd och ventilation.

Till vistelseytan räknar förskoleförvaltningen all inomhusyta där pedagogisk verksamhet bedrivs, det vill säga all yta förutom kök samt drifts- och personalutrymmen. För bedömning av en förskolas lokalmässiga kapacitet beräknas 7,5 kvm i vistelseyta per plats samt 1 toalett per påbörjat tiotal

barn. Därtill beräknas förskolans friyta om 25 - 30 kvm per plats. Olika typer av förelägganden, samt lokalens skick och utformning är också parametrar som kan påverka bedömningen av en förskolas fysiska kapacitet.

En förskola kan i realiteten ha något fler barn inskrivna än antalet barn enligt fysiska och tekniska mått. Detta eftersom alla barn inte går i förskola på heltid eller är närvarande samtidigt.

Även organisatoriska orsaker, som barngruppernas förutsättningar, enskilda barns och barngruppers behov samt ålderssammansättning påverkar antal barn som kan skrivas in på en förskola. Sammantaget med lokalkapaciteten fastställs ett verksamhetstak vilket är en benämning för maximalt antal barn som kan skrivas in på förskolan. Detta värde revideras årligen tillsammans med rektorer för att ha en så stor överensstämmelse som möjligt mellan den fysiska kapaciteten och de bedömningar som verksamheten gör.

Årsvariationen

Befolkningsprognosen tas fram för 1-5-åringar men förskoleverksamhetens målgrupp omfattar även sexåringar fram till att de börjar förskoleklass i augusti. Genom att en hel åldersgrupp lämnar förskolan i augusti varje år och platserna fylls sedan succesivt på under året ger detta som effekt en stor årlig variation i behoven av förskoleplatser. Årsvariation är en särskilt komplicerande faktor i förvaltningens planering och för effektivt resursnyttjande, eftersom den betyder att planeringen behöver vara inriktad på att klara ett maxbehov av platser i maj månad varje år. Kapaciteten kan därefter inte nyttjas fullt ut under övriga delar av året.

En minskande befolkning innebär än större skillnader i årsvariationen. Det är en konsekvens av att antalet födda barn blir färre och att antal 0-åringar som föds nu är färre än vad antalet 6-åringar var när de föddes. Dessutom har 6-åringar högre efterfrågan på förskoleplatser än yngre barn.

Förutsättningar i nyttjandet av platser

De flesta förskolor i staden är organiserade i åldersindelade barngrupper, oftast med äldre och yngre barn. Detta innebär att en ledig plats på en avdelning för äldre barn inte kan nyttjas om det bara är yngre barn i området som önskar plats.

Barngruppernas sammansättning är en annan faktor som spelar in i nyttjandet av platser. För att förskolan ska nyttja alla platser krävs att barngrupperna är fulla. I vissa barngrupper finns behov hos barnen som gör att barngrupperna bör vara mindre för att kunna garantera en god verksamhet.

Vissa av platserna utgörs av specialverksamheter som är avsedda för barn med särskilda behov, det finns också OB-platser, språkplatser och platser på exempelvis finskspråkig avdelning. Dessa förskoleplatser kan endast erbjudas till barn som uppfyller vissa kriterier men räknas ändå in som en förskoleplats.

Vårdnadshavare kan tacka nej till ett platserbudande på en förskola och

välja att göra en ny ansökan. Detta påverkar också nyttjandegraden av platserna.

Geografisk obalans och närhet till förskola

Den geografiska obalansen på förskoleplatser spelar också in i nyttjandet av platser. Det finns kapacitet i exempelvis stadens ytterområden som av geografiska skäl inte kan nyttjas fullt ut. Det är svårt att nyttja de platserna till barn bosatta i exempelvis områden i innerstaden med kapacitetsbrist då avstånden blir för långa.

Enligt skollagen ska barn erbjudas plats vid en förskoleenhet så nära barnets hem som möjligt. Skälig hänsyn ska tas till barnets vårdnadshavares önskemål. Det absolut vanligaste önskemålet är en förskola nära hemmet. Familjer som får en förskola nära sitt hem eller plats på en önskad förskola börjar i högre utsträckning förskola tidigare.

Ju längre avstånd det är mellan hem och förskola, desto större sannolikhet att familjen avstår plats i förskola och söker förskoleplats igen. Att vårdnadshavare tackar nej till plats för att de erbjuds en plats längre från hemmet sker i alla områden i staden men i viss mån verkar det korrelera med socioekonomiska förutsättningar. I områden med socioekonomiska utmaningar förefaller närhet vara än viktigare huruvida man tackar ja eller nej till en plats. Därför är det viktigt att kunna erbjuda förskola i rimlig närhet till hemmet, särskilt i områden med socioekonomiska utmaningar.

Fristående verksamhet

Kommunen har ett utbudsansvar enligt skollagen, vilket innebär ett övergripande ansvar för att det finns tillräckligt med förskoleplatser för att möta efterfrågan. Fristående förskolor inte har krav att bedriva förskoleverksamhet som kommunen har och de kan därför välja att lägga ner omgående. I den kommunala kapaciteten av förskoleplatser måste det finnas handlingsutrymme för att hantera eventuella volymförändringar inom de fristående verksamheterna. Plötsliga förändringar inom det fristående beståndet kan få direkta följder för de kommunala verksamheterna och det måste därför finnas viss beredskap av kommunala förskoleplatser. Den kommunala verksamheten måste kunna erbjuda förskoleplats inom fyra månader.

Lokalbanken och hyresavtal

De kommunalt ägda lokalerna har enligt Malmö stads lokalförsörjningsprocess inte hyresavtal med hyrestider. Det innebär att förvaltningen årligen har möjlighet att lämna en kommunalt ägd lokal. Inlämning till lokalbanken ska ske till sista december och lämnas ett år senare, alltså 12 månaders uppsägningstid från årsskiftet.

Detta är problematiskt utifrån att avveckling av förskolor oftast sker till sommaren, då en hel åldersgrupp går över till grundskolan och barnantalet i förskolorna är som lägst. Vid avveckling till sommaren, i en kommunalt ägd lokal, sker oftast kommunikation om avvecklingen efter årsskiftet. Innan en lokal kan sägas upp behöver flera uppgifter relaterade till en avvecklingen vara klara. Hit hör bland annat dialog med medarbetare, vårdnadshavare,

riskbedömning, facklig samverkan och prövning av barnets bästa. Först när detta är genomfört kan lokalen sägas upp.

Arbetet kräver god framförhållning, påbörjas processen för tidigt kan det skapa oro hos både medarbetare och vårdnadshavare. Av samma anledning är det viktigt att inte påbörja arbetet för sent.

Detta innebär att om en avveckling sker till sommaren och lokalen sägs upp till årsskiftet kvarstår lokalkostnaden under hösten och under hela nästkommande år trots att den inte längre nyttjas. Nämnden vill därför framföra att inlämning av förskolelokaler till lokalbanken bör hanteras särskilt. Ett flexibelt övertagande skulle bidra till ett mer effektivt nyttjande av lokaler i hela staden.

För lokaler förhyrda av privata hyresvärdar gäller uppsägningstid enligt respektive hyresavtal. Avveckling av verksamheten kan dock ske innan ett hyresavtal går ut och lokalkostnaderna kvarstår under hyrestiden. Det finns möjlighet att ett hyresavtal kan övertas av annan nämnd.

Samarbete med andra förvaltningar

Förskoleförvaltningen har regelbundna avstämningar med grundskoleförvaltningen för att tillsammans se över framtida projekt och möjligheter till samnyttjande eller samplanering.

Förskolenämndens lokalplanering har stor inverkan på stadens sociala och miljömässiga hållbarhet. I egenskap av förskolenämndens lokalförsörjare har stadsfastigheter ett stort ansvar för den miljömässiga hållbarheten i byggskedet och vid större renoveringar. Även förskolenämnden har i viss mån rådighet över lokalrelaterad miljömässig hållbarhet. Vid förändringar av lokalbeståndet finns ibland möjlighet att överta lokaler från andra förvaltningar. Förskolenämnden gör då en bedömning av om det är möjligt att med mindre åtgärder bedriva ändamålsenlig förskoleverksamhet i de befintliga lokalerna.

Arbete rörande kostnader för nyproduktion

Förskoleförvaltningen arbetar tillsammans med serviceförvaltningen för att begränsa kostnader för nybyggnationer och därmed den totala kostnadsutvecklingen. I arbetet sker omfattande analyser av de faktorer som kan påverka investeringskostnaden och i förlängningen förskoleförvaltningens löpande lokalkostnader. Under 2025 har arbetsgruppen fortsatt arbetat med yteffektivitet kopplat till kommunikationsytor och storkök. Fokus för året har även varit ett program för utemiljö. Arbetet fortsätter under 2026.

4. Framtida lokalbehov

4.1 Påverkansfaktorer på nämndens lokalbehov

Behovet av förskoleplatser i maj månad varje år är grunden för det kommunala lokalbehovet. Med lokalbehovet avses de förskolelokaler som krävs för att möta stadens behov av förskoleplatser.

Det finns flera påverkansfaktorer på förskolenämndens lokalbehov. Lokalbehovet påverkas av befolkningsförändringar, men också när lokaler med brister och tillfälliga bygglov behöver ersättas. Vidare påverkas behovet av att etablera förskola i nya områden samt vid förtätning i den befintliga staden sker. Även förändringar i fristående verksamheters kapacitet är en påverkansfaktor.

2025 års befolkningsprognos visar på ett minskat antal 1-5-åringar kommande år (fram till 2027). Antalet 1-5 åringar väntas därefter stagnera för att sedan öka igen från 2030 och framåt, se diagram i avsnitt 2.

Utgångsläget för planeringsperioden är därför ett antagande och utfallet för antalet barn i förskoleålder och kommande prognoser har påverkan på lokalplaneringen av nybyggnationer och avvecklingar samt dess tidsplaner.

Befolkning och målgrupp för verksamheten

Antalet barn i förskoleåldern 1-5 år och den befintliga förskoleverksamhetens lokalkapacitet i antal platser är centrala utgångspunkter för att bedöma det framtida lokalbehovet. Det bör framhållas att även 6-åringar ingår i förskoleverksamhetens målgrupp fram till dess barnen börjar förskoleklass. Det innebär i praktiken att huvuddelen av alla 6-åringar har förskoleplats under våren. Detta kallas årsvariationen som även beskrivs i avsnitt 3.5.

Den geografiska fördelningen av förskoleplatser i staden

Enligt skollagen ska ett barn erbjudas plats så nära barnets hem som möjligt. För att möjliggöra detta krävs att förskolor finns på rimliga avstånd i förhållande till barnens bostad. Den geografiska fördelningen av platserna i staden är därför en faktor som påverkar bedömningar om lokalbehovet. För vissa familjer är närhet till förskola av avgörande betydelse för när och om ett barn börjar i förskola. Geografisk närhet till förskola är därmed en viktig faktor att beakta i lokalplaneringen.

Den geografiska obalansen bedöms vara bättre idag än den varit senaste åren. De senaste årens utbyggnader har bidragit till att skapa en bättre fördelning och total platssituation.

Ett överskott på platser i exempelvis ytterområdena är svåra att nyttja förutom för dem som bor i området. Överskottet på platser i dessa området är inte alltid tillräckligt stor för att avveckla en hel verksamhet.

Dock råder fortsatt brist på förskoleplatser i vissa områden, framförallt vissa delar av innerstaden.

Den geografiska obalansen påverkar avvecklingsplaneringen. De förskolelokaler som bedöms vara i sämre skick ligger ibland i områden med brist på förskoleplatser. I vissa områden där tillgängliga platser är fler än efterfrågan finns enbart lokaler som bedöms vara i bättre skick. Prioriteringen av avvecklingar påverkas därför av den geografiska kontexten. En större avvecklingsvolym och färre förskolor kan innebära att det skapas ett längre avstånd mellan hem och förskola i en del områden.

Befintligt lokalbestånd

I det befintliga beståndet finns ett antal lokaler med brister i den fysiska miljön. Att ersätta lokaler med brister är angeläget för att kunna erbjuda förskoleverksamheter i ändamålsenliga, trygga och kvalitativa lärmiljöer som bidrar till verksamhetens måluppfyllelse. I lokalerna sker en mängd åtgärder fortlöpande och i vissa fall genomförs större insatser. Detta för att bidra till barnens behov, skapa förutsättningar för förskolans uppdrag samt uppfylla myndighetskrav. Bedömningen är dock att det inte är hållbart ur ett verksamhetsperspektiv att fortsätta bedriva förskola i ett antal av förskolelokalerna.

I det befintliga lokalbeståndet finns 680 platser i sju lokaler med tillfälliga bygglov. Tre av dessa avvecklas under 2026 och resterande planeras att avvecklas fram till 2029.

Stadsutvecklingsområden

Den planering och utbyggnad av staden som pågår i enlighet med översiktsplanen innebär behov av nya förskolor i stadsutvecklingsområden.

Arbetet för att säkerställa tillgången till samhällsservice och därmed förskoleplatser i stadsutvecklingsområden påverkar nämndens samlade lokalbehov. Etablering av förskolor med goda kommunikationsmöjligheter och annan samhällsservice i dessa områden är nödvändig för stadens utveckling och attraktionskraft. Ur ett barnperspektiv är det angeläget att förskolor etableras i takt med att staden växer. För nämnden är det därför väsentligt att vara en aktiv del i samhällsplaneringens tidiga skeden.

I nybyggnadsområden är ofta en stor andel av invånarna småbarnsfamiljer, och förskolebehovet är generellt högre på kort sikt än på längre sikt. Det är därmed av särskild vikt att i tidiga skeden planera och bygga förskolor för att kunna möta behoven både på kort och lång sikt.

Placeringen av förskolor är viktig, både i planering av nya områden och i den befintliga staden. Förskolesegregation innebär att barn går i förskolor där majoriteten av barnen har liknande socioekonomisk bakgrund. Den uppstår ofta som en följd av bostadsegregationen, eftersom barn vanligtvis går i förskolor nära hemmet. Förskolan, med sitt kompensatoriska uppdrag, har möjlighet att motverka segregation när barn från olika socioekonomiska bakgrunder möts. Här spelar strategisk placering av förskolor en viktig roll för att vara en arena där barn från olika områden möts.

Fristående verksamheter och det totala behovet av platser

Fristående verksamheters kapacitet påverkar behovet av kommunal verksamhet och därmed det kommunala lokalbehovet. De fristående verksamheterna har cirka 16 procent av den samlade kapaciteten, sammanlagt cirka 3 200 platser i totalt cirka 70 fristående förskolor.

Förändringar med kort varsel inom det fristående beståndet innebär en betydande osäkerhetsfaktor för den kommunala planeringen och påverkar bedömningarna om vilken kapacitet som måste finnas i kommunal regi. Dessutom innebär plötsliga förändringar utmaningar för förvaltningen och de kommunala verksamheter som behöver ta emot barnen. Sammanfattningsvis behöver den kommunala verksamheten ha en handlingsberedskap för att hantera volymförändringar inom de fristående verksamheterna.

Ett antal kommunala förskolelokaler som avvecklats av kvalitetsskäl under senare år har återstartats som fristående förskolor. Enskilda huvudmän kan göra en annan bedömning om lokalen och lönsamheten i en mindre enhet. Föreliggande lokalplanering innebär flertalet avvecklingar av lokaler som fristående aktörer kan komma att vara intresserade av. Etablering av fler fristående förskolor påverkar efterfrågan av de kommunala platserna. Det kan innebära att fler avvecklingar av kommunala förskolor behöver prioriteras mot bakgrund av minskad efterfrågan av kommunala förskoleplatser.

Västra Flensburg

I området Västra Flensburg planerades en utbyggnad av Region Skånes verksamheter inom sjukhusområdet. Planeringen medförde att fem förskolor inom området planerades för omlokalisering. Två detaljplaner för två nya förskolor inom området har påbörjats. Region Skåne utreder för närvarande om de istället kan utöka sin verksamhet i anslutning till sin befintliga lokalisering. Utredningen väntas bli klar under våren 2026 och ännu finns inget definitivt besked. I denna lokalbehovsplan ingår därför inga nya förskolor inom Västra Flensburg.

Befintliga förskolor inom området fortsätter för närvarande sin verksamhet som vanligt. Det bör framhållas att de förändrade planerna försvårat nämndens lokalplanering då en förskola avvecklats delvis mot bakgrund av den planerade exploateringen och de andra förskolorna har planerats för avveckling/omlokalisering. Långsiktiga underhålls- och renoveringsarbeten av lokalerna har således inte skett. Den eventuellt förändrade planeringen kommer att påverka både underhållsplanering och lokalplaneringen i området med omnejd.

Lokalplanering är ett stadsövergripande samarbete

Delaktighet i samhällsplaneringens tidiga skeden både i den översiktliga planeringen och i detaljplaneringen är en förutsättning för att förskolenämnden ska kunna fullgöra sitt uppdrag om att tillgodose stadens behov av förskoleplatser. En god dialog med stadsbyggnadskontoret, fastighets- och gatukontoret, serviceförvaltningen och andra lokalnyttjande förvaltningar utgör grunden för förskolenämndens lokalplanering.

I utformningen av översiktsplan, fördjupningar av översiktsplanen, planprogram och detaljplaner skapas förutsättningarna för lämpliga lokaliseringar för förskola och att ett barnperspektiv ges utrymme i planeringen. Att hitta lämpliga lokaliseringar för nya förskolor med möjlighet till ändamålsenliga friytor är en utmaning i en tät stad. Förskolor, med sina ytkrav, konkurrerar i samhällsplaneringen med många andra markintressen.

Det är viktigt att förskolenämndens ytkrav tillgodoses i enlighet med Malmö stads riktlinjer för friyta och det platsbehov som råder i ett område. Samhällsservicen utgör stadens ryggrad och attraktivitet och bör inte nedprioriteras. Om inte förskolenämndens ytkrav uppfylls i ett planerat nybyggnadsprojekt kan det i förlängningen innebära ett behov av ytterligare förskolor för att säkerställa den volymmässiga kapaciteten i ett geografiskt område.

En gemensam, lyhörd och flexibel lokalplanering samordnad av servicenämnden spelar en nyckelroll för att skapa en hållbar lokalplanering i staden.

4.2 Nämndens förväntade framtida lokalbehov

I detta avsnitt redogörs för nämndens framtida lokalbehov samt en långsiktig utblick.

Utöver befolkningsutvecklingen drivs nämndens lokalplanering framförallt av att ersätta lokaler med brister och tillfälliga bygglov samt erbjuda plats i stadsutvecklingsområden. Som tidigare nämnts påverkar bland annat den geografiska fördelningen av platser i vilken grad befintlig kapacitet kan nyttjas, se avsnitt 3.5. Bedömningen är att det krävs ett visst överskott på platser för att ha handlingsutrymme i placeringsarbetet och för att hantera eventuella förändringar i det fristående beståndet.

Avvecklingsplanering

I dagsläget finns cirka 680 platser i 7 lokaler med tillfälliga bygglov. Dessa avvecklingar är nödvändiga då byggloven inte går att förlänga. Samtliga nuvarande tillfälliga bygglov kommer avvecklas under planeringsperioden.

Utöver de tillfälliga byggloven planeras cirka 1500 platser i cirka 25 lokaler för avveckling. De planerade lokalerna för avveckling är främst lokaler som bedöms vara i sämst skick. Det är framförallt lägenhetsförskolor och andra äldre lokaler vars livslängd bedöms vara uppnådd. Planeringen är dock osäker och påverkas av befolkningsförändringar och kan därför innebära avvecklingar även av lokaler som bedöms vara i gott skick. Detta får påverkan på den totala avvecklingsvolymen.

Totalt planeras nästan 2200 platser för avveckling under planeringsperioden.

Av tabellen nedan framgår de olika typerna av avvecklingar som beskrivs ovan. Mätvärdet är i maj, vilket innebär att lokalförändringar kan visas med

ett års förskjutning.

Tabellen 7) Planerade avvecklingar 2027-2036

Kategori	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2027-2036
Paviljonger	-295	-120	-265								-680
Externa förhyrningar	-181	-177	-214	-110	-125		-80				-887
Interna förhyrningar	-109	-213	-36	-75	-70	-74	-42				-619
Total avveckling	-585	-510	-515	-185	-195	-74	-122				-2 186

Den geografiska obalansen är en försvårande faktor i arbetet med avvecklingar och den geografiska kontexten måste beaktas. Detta då de förskolelokaler som bedöms vara i sämre skick ibland ligger i områden med brist på förskoleplatser. I vissa områden där tillgängliga platser är fler än efterfrågan finns enbart lokaler som bedöms vara i bättre skick.

De avvecklingar som anges i tabellen genererar ett ersättningsbehov av lokaler. För att hantera detta lokalbehov behöver således nybyggnationer genomföras där platser tillkommer i permanenta lokaler med hög kvalitet. De platser som avvecklas innebär dock inte att behovet av platserna behöver finnas i samma geografiska område. Det kan saknas förutsättningar för att bygga ny förskola inom nuvarande geografiska placering. Ersättning av dessa platser behöver därför förhålla sig till de planeringsförutsättningar som råder i staden allmänt sett. I arbetet med att ersätta platserna skapas samtidigt förutsättningar att förbättra den geografiska fördelningen av platserna i staden, för att motverka den geografiska obalansen. I de centrala delarna av innerstaden är detta dock en utmaning.

Befolkningsutvecklingen

I början av planeringsperioden prognostiseras befolkningen av 1-5-åringar uppgå till cirka 20 500. År 2035 prognostiseras befolkningen till cirka 21 400, alltså en ökning med cirka 900 barn under planeringsperioden, se tabell 9.

Antalet barn i förskoleålder har under 2025 minskat i högre takt än vad den senaste prognosen visat. Detta innebär att utgångsläget för planeringen från och med 2027 är ett antagande med viss osäkerhet. Utvecklingen under 2025 indikerar att antalet barn vid ingången av 2026 kan komma att bli lägre än senaste prognosen.

Det minskade befolkningsunderlaget som väntas komma år fram till 2027 behöver hanteras och en omställning behöver ske för att hantera nuvarande situation. Detta innebär att avvecklingar kan komma att tidigareläggas. Lokalförändringarna som genomförs under 2026 påverkar således utgångsläget för antal platser i denna lokalbehovsplan vilket innebär flera osäkerheter i tidsplanen både för avvecklingar och nybyggnationer.

I nya områden ses det som nödvändigt att planera för samhällsservice som förskola med utgångspunkt i den bostadsbebyggelse som planeras. Huvuddelen av den befolkningsökning som prognostiseras från 2027 till 2035 för Malmö sker främst Hyllievång, Kalkbrottet, Holma och Nyhamnen.

Aktuell befolkningsprognos innefattar inte hela lokalbehovsplanens planeringsperiod fram till 2036, utan sträcker sig enbart fram till 2035. Bedömningarna kopplat till befolkningen kan i årets lokalbehovsplan således endast ske fram till 2035.

Utbyggnadsplanering

I tabellen nedan redovisas planerade nya förskolor i de geografiska områden där de är belägna. Projekten namnges och beskrivs i avsnitt 5. Mätvärdet är i maj, vilket innebär att lokalförändringar kan visas med ett års förskjutning.

Tabell 8) Planerad utbyggnad 2027-2036

Område	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2027-2036
Sibbarp			120								120
Hyllie			120		110	144		120			494
Västra Hamnen		160	80								240
Nyhamnen									160		160
Kirseberg									140		140
Rosengård/Hindby	150	80						80			310
Holma				80		80					160
Bunkeflo	142										142
Innerstaden 1				144		98					242
Innerstaden 2					80			90			170
Innerstaden 3							140				140
Utbyggnad total	292	240	320	224	190	322	140	290	300	0	2 318

Av tabellen framgår en total utbyggnad av cirka 2300 platser. Med ovan angiven avveckling blir den totala utbyggnaden cirka 130 platser under planeringsperioden.

Sammanfattande analys av planeringen

Den samlade utbyggnationen innebär att det beräknas finnas tillräckligt med platser för att möta behovet av förskoleplatser under perioden, se nedan tabell. Planeringen skapar förutsättningar att lämna lokaler med brister och lokaler med tillfälliga bygglov. Utfallet för befolkningsutvecklingen påverkar också lokalförändringarna och innebär att tidsplaner kan komma att justeras.

Planerade avvecklingar och nybyggnationer som redovisats i ovanstående tabeller innebär att den kommunala kapaciteten förändras enligt nedan tabell. För de fristående verksamheterna har ett antagande gjorts om att

kapaciteten är densamma under planeringsperioden. Förändringar i det fristående beståndet kan innebära justeringar inom den kommunala planeringen.

Tabell 9) Sammanställning av lokalplaneringen i relation till befolkningsutvecklingen

År	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Befolkningsprognos 2025	20 790	20 492	20 464	20 480	20 508	20 559	20 683	20 863	21 118	21 386
Efterfrågan (95%)	19 751	19 467	19 441	19 456	19 483	19 531	19 649	19 820	20 062	20 317
Totalt antal platser Malmö	20 600	20 307	20 037	19 842	19 881	19 876	20 124	20 142	20 432	20 732
Fristående platser, antagande	3 200	3 200	3 200	3 200	3 200	3 200	3 200	3 200	3 200	3 200
Kommunala platser i planeringen (maj)	17 400	17 107	16 837	16 642	16 681	16 676	16 924	16 942	17 232	17 532
Differens (kapacitet-efterfrågan)	850	840	596	386	398	345	475	322	370	415
Viktat kapacitetsvärde	4,3 %	4,3 %	3,1 %	2,0 %	2,0 %	1,8 %	2,4 %	1,6 %	1,8 %	2,0 %
Förändring kommunala platser totalt	-570	-293	-270	-195	39	-5	248	18	290	300

Den kommunala kapaciteten ökar från år 2026 till år 2035 med cirka 130 platser, från 17 400 platser till 17 530 plaster. Tabellen visar majvärden och innebär att de förändringar som sker efter maj månad får genomslag året efter.

Det viktade kapacitetsvärdet är ett procentvärde för differensen mellan kapacitet och efterfrågan.

Andelen barn som efterfrågar plats i förskola ser olika ut i olika delar av staden. I bedömningen ingår även 6-åringarna som inte ingår i den åldersgrupp som inkluderas i nämndens befolkningsprognos. Antalet 6-åringar behöver tas i beaktning vid lokalplaneringen då dessa barn efterfrågar plats under den del av året där lokalutnyttjandet är som störst. Bedömningen av 95 % efterfrågan har gjorts utifrån utfall från de senaste åren och med hänsyn till 6-åringarna som inte ingår i befolkningsprognosen.

Det måste finnas viss marginal i denna lokalkapacitet i förhållande till platsbehovet enligt efterfrågan. Detta förklaras närmare i avsnitt 3.5.

Som framgår av tabell 9 motsvarar antalet platser i den kommunala planeringen samt fristående platser bedömningen om platsbehovet. Marginalen minskar dock och planeringen kommer att justeras efter eventuella befolkningsförändringar för att på bästa sätt möta efterfrågan. Bedömningen är att planeringen som helhet hanterar det kommunala lokalbehov som finns under planeringsperioden.

4.3 Behov på sikt

Långsiktig utblick efter 2036

Lokalplaneringen behöver hantera ett nuläge där förskolenämndens målgrupp minskar samtidigt som planeringen också behöver vara långsiktig och ha möjlighet att möta befolkningsökning på sikt. Lokalplaneringen är komplex och kräver en flexibilitet och ständiga prioriteringar och avvägningar.

Stadens utbyggnad och den förväntade befolkningsökningen kommer på lång sikt att innebära ett ökat behov av förskoleplatser. Det är viktigt att redan nu blicka framåt och planera för den långsiktiga utvecklingen. Plats för förskolor och annan samhällsservice måste säkerställas i tidiga planeringsskeden. Begränsad tillgång till mark i den täta staden innebär att kommunen måste agera så tidigt som möjligt för att säkerställa att framtida behov av förskolor kan tillgodoses.

Ett antal projekt som tidigare planerats att färdigställas under planeringsperioden fram till 2036 har senarelagts. Detta för att bättre motsvara behovet och för att osäkerheter i planeringen av projekten blivit mer påtagliga. Trots att de projekten inte ingår i denna planeringsperiod utgör de en viktig grund i den långsiktiga lokalplaneringen.

Utöver de nybyggnadsprojekt som redovisas i denna plan finns pågående planering av fler lokaliseringar av nya förskolor på sikt. Flera av dem redovisas i avsnitt 5.

5. Lokalplanering

I detta avsnitt beskrivs lokalplaneringen uppdelat på övergripande geografiska områden.

De projekt som finns med i lokalbehovsplanen är resultaten av flera års planering. Det tar som regel lång tid att identifiera förutsättningar för ett nytt förskoleprojekt. Projekten är initierade vid olika tidpunkter och mot bakgrund av den behovssituation som rådde vid dessa tillfällen. Ofta är projekten resultatet av ett stadsutvecklingsarbete där förskolenämnden medverkat, antingen inom ramen för något av stadens stadsutvecklingsområden eller inom befintlig stad som förtätas. Någon form av planarbete tillsammans med stadsbyggnadskontoret har därefter lett fram till arbete med en ny detaljplan.

För förskolenämnden är det centralt att planering av projekt kan styras och balanseras både i förhållande till ett kortsiktigt och långsiktigt behov. Planering är dock framför allt långsiktig, där det centrala är att det finns projekt framtagna som befinner sig i olika skeden.

Tidplaner i följande avsnitt gäller för det år färdigställandet är planerat. För lokaler som förväntas färdigställas kring årsskiftet kan detta innebära att angivna tidplaner skiljer sig från verksamhetsstart. Generellt skiljer sig tidplan för färdigställande och tidplan för verksamhetsstart med cirka 2 månader.

På längre sikt är det svårt att fastställa exakta tidplaner då det finns flera faktorer som påverkar. För flera av de planerade nybyggnadsprojekten kan tidplaner påverkas av pågående detaljplanearbeten, markfrågor och andra faktorer kopplade till projektets genomförande. I vissa projekt är förskolan beroende av annan bebyggelse, exempelvis rivning av befintlig bebyggelse men också kringliggande nybyggnation som krävs för bullerskydd av förskolan. Det kan därför krävas omprioritering av tidplanerna.

Utöver ovan nämnda faktorer är befolkningsförändringar en faktor som också påverkar tidplanerna. Ett minskat barnantal innebär senareläggning och omprioritering av nya förskolor mot bakgrund av lokalkostandsutvecklingen.

Det är flera faktorer som spelar in i bedömningen om prioriteringen och tidplanerna. Nybyggnadsprojekt kopplade till lokaler med tillfälliga bygglov har prioriterats. Områden med socioekonomiska utmaningar har också prioriterats i bedömningarna samt hur den geografiska obalansen kan motverkas på bästa sätt. Nybyggnadsprojekt innefattar ofta ovisshet i tidplaner och därför råder osäkerheter i tidplanerna för nya förskolor.

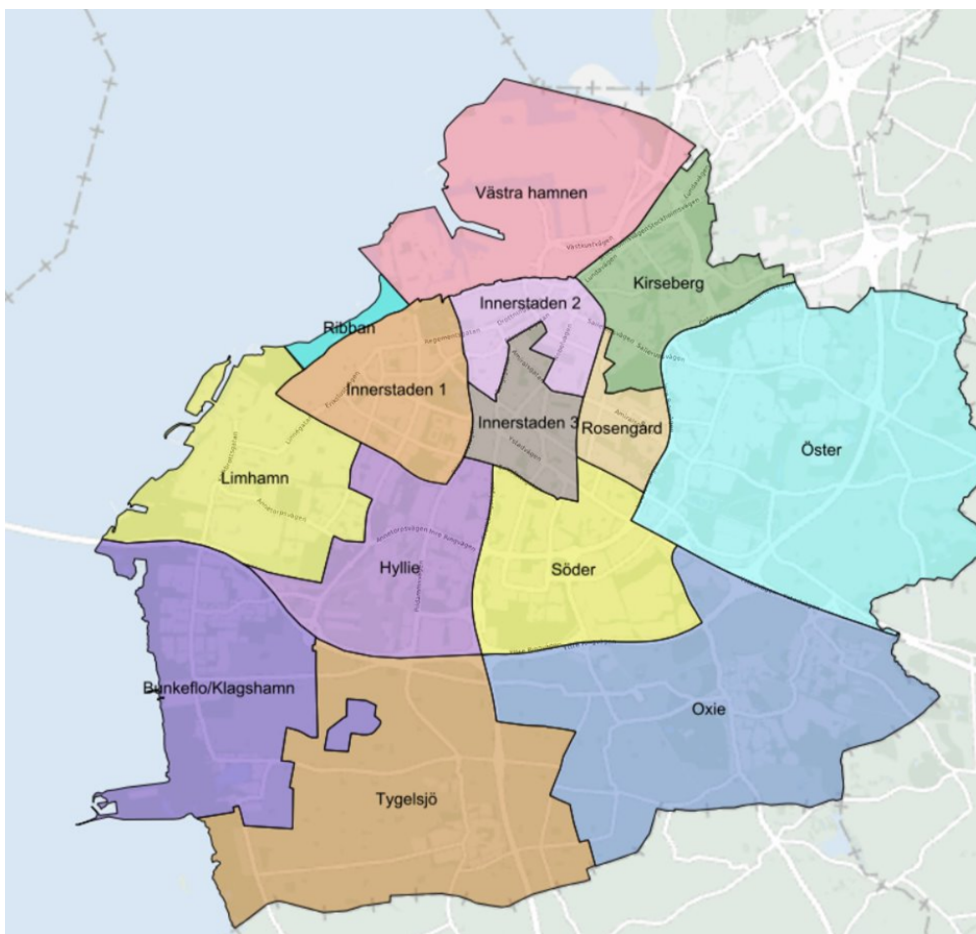

Bild 1. Indelningen av storkluster. Respektive storkluster består av flera mindre kluster som i sin tur består av delområden.

Beskrivning av områden och projekt

Det finns en samlad planering för perioden för 19 projekt i kommunal regi, motsvarande cirka 2300 nya förskoleplatser. Vidare finns avvecklingsplanering för drygt 30 lokaler, motsvarande cirka 2200 platser i kommunal regi. I planeringen finns flera osäkerhetsfaktorer som påverkar. Bedömningarna har gjorts med utgångspunkt i nuvarande befolkningsprognos. Om den förändras påverkar det planeringen.

Nedan beskrivs respektive område och de projekt som planeras inom området.

Bunkeflo och Klagshamn

Ett minskat barnantal i befolkningen kan innebära avvecklingar i lokalbeståndet. Lokalbeståndet bedöms vara i gott skick i Bunkeflo och Klagshamn. Ängslätts förskola i Bunkeflo är planerad utifrån tidigare prognoser och planeras färdigställas tidigt 2027. Den ersätter en förskola med tillfälligt bygglov.

Ängslätts förskola, 142 platser, planerat färdigställande 2027

På samma fastighet i Bunkeflo fanns tidigare en förskola. Den nya förskolan är ett viktigt steg för att kunna avveckla tillfälliga bygglov,

Lovisagårdens förskola samt eventuellt andra mindre enheter.

I norra och östra delarna av Bunkeflostrand och i Gottorp planeras på sikt stadsutveckling. Planprogram för Klagshamn omfattar cirka 1300 bostäder samt en ny förskola på cirka 120 platser. Planeringen av förskolor följer utvecklingen för respektive område och tillkommande behov och ligger därför utanför planeringsperioden.

Oxie

I Oxie väntas viss minskning av 1-5-åringar och kapaciteten väntas vara i balans. Det finns inga planerade lokalförändringar under perioden men planeringen påverkas av befolkningsutvecklingen. Lokalbeståndet bedöms vara i gott skick i Oxie.

Tygelsjö

I Tygelsjö väntas viss minskning av 1-5-åringar som gör att eventuell avveckling skulle kunna bli aktuell för att nyttja förskolornas kapacitet och resurser på bästa sätt. Lokalbeståndet bedöms vara i gott skick i Tygelsjö.

Storkluster Rosengård

I Rosengård med omnejd väntas en viss minskning av 1-5-åringar. Tidigare år har det varit brist på förskoleplatser i Rosengård och det har funnits flera lägenhetsförskolor inom lokalbeståndet. I nuläget finns en lägenhetsförskola kvar och två förskolor är integrerade i fastigheter med annan verksamhet utöver flera friliggande förskolor. Skicket på lokalerna är varierat och flera förskolor är i behov av renovering.

Det minskande behovet och de två tillkommande förskolorna i området möjliggör för avveckling av flera lokaler med brister i Rosengård. De nya förskolorna är viktiga för att erbjuda förskolelokaler av hög kvalitet och är även viktiga utifrån förskolenämndens kompensatoriska uppdrag.

Klövervallens förskola, 150 platser, utbyggnad av befintlig förskola, planerat färdigställande 2026

Klövervallens förskola stängdes under 2025 och efter utbyggnaden och renoveringen har förskolan kapacitet för 150 platser (80 nya platser).

Ardennerns förskola, 80 platser, nybyggnation, planerat färdigställande 2027

Ny förskola på Hårds väg.

Storkluster Limhamn

Storkluster Limhamn sträcker sig från hamnområdet och Sibbarp till Elinelund och Rosenvång.

Den senaste befolkningsprognosen gör att Limhamn inte har samma brist på förskoleplatser som tidigare. Det råder fortsatt viss brist koncentrerad till hamnområdet. Lokalplaneringen i området påverkas av befolkningsutvecklingen. Lokalbeståndet i Limhamn bedöms vara i relativt gott skick.

Hammars parks förskola, 120 platser, planerat färdigställande 2028

På samma fastighet i Sibbarp finns Hammarhajens förskola, som bedrivs i lokaler med tillfälligt bygglov. Förskolan är viktig för att skapa nya permanenta platser i området och bör inte försenas då den planeras överlappa med det tillfälliga bygglovet.

Utanför planeringsperioden planeras en ny förskola inom stadsutvecklingen av Elinelund etapp tre. Inom Pilängenområdet finns möjlighet att planera för nya förskoleplatser och annan kommunal verksamhet. Detaljplan för förskola finns på Ramen 15 som ingår i den långsiktiga lokalplaneringen.

Innerstadsklustren

Innerstaden är uppdelad i tre delar, nedan beskrivs de tre delarna översiktligt. Befolkningsprognosen för innerstaden visar på viss minskning kommande år men är relativt oförändrad under planeringsperioden. Cirka en tredjedel av alla stadens 1-5-åringar bor i det som räknas till innerstaden enligt denna uppdelning. Befolkningsmässigt är de olika delarna ungefär lika stora, men kapaciteten ser olika ut i områdena och lokalskicket i olika delar av innerstaden skiljer sig åt. Det finns planerade lokalförändringar under perioden men planeringen påverkas av befolkningsutvecklingen.

Innerstaden 1 sträcker sig längs med Ribersborgsstranden och mot Södertorp och Borgmästaregården i öster, Hästhagen i norr och Bellevue i söder. Befolkningsprognosen för detta område är relativt oförändrad under planeringsperioden, viss minskning väntas kommande år. Flera av förskolorna i området är byggda under de senaste åren. I området finns en relativt stor andel fristående aktörer.

Fördelningen av kommunala platser inom detta område är inte i balans. Runt Ribersborg och Fridhem råder brist på förskoleplatser medan det i Hästhagen och Lorensborg finns platskapacitet som överskrider efterfrågan. Svårigheter att få till jämn fördelning av nya kommunala förskolor medför förskjutningar. Tillkommande platser i Hästhagen med sitt strategiska läge hjälper till att avlasta flera av de angränsande områdenas platsbrist. Minskad befolkningsökning har inneburit en senareläggning av nya förskolor i området.

Hästhagens förskola, 144 platser, planerat färdigställande 2029

Förskolan har en strategiskt viktig placering där gamla Hästhagens förskola legat och är angelägen men har senarelagts något för att bättre överensstämja med befolkningsutvecklingen. Tidplanen har tidigare planerats att takta med de då planerade avvecklingarna i Västra Flensburg.

Bellevue förskola, 98 platser, planerat färdigställande 2032

Förskolan har en viktig placering i området där det i dagsläget inte finns någon kommunal förskola. Den planeras på samma tomt som gamla Bellevue förskola. Tidigare tidplaner för förskolan har påverkats av bristen i Limhamn som numera inte är lika påtaglig vilket föranlett senareläggning av projektet.

Innerstaden 2 består av de centrala delarna från Gamla staden mot Rådmansvången och Värnhem samt Norra Sorgenfri. Befolkningsprognosen för detta område är relativt oförändrad under

planeringsperioden. Fördelningen av platser inom detta område ser olika ut. Den största bristen finns runt Slussen, Rörslöjstaden och Östervärn. Andra områden kompenserar genom att ha större kapacitet.

Lokalskicket i innerstaden 2 är varierat. Flera av förskolorna är lägenhetsförskolor där verksamheten bedrivs i lokaler som egentligen är byggda som bostäder. Några av lokalerna är integrerade i bostadshus eller med annan verksamhet. Det råder stora svårigheter att få till nya förskolor i de allra mest centrala delarna av Malmö eftersom förskolor är ytkrävande verksamheter. Avveckling av förskoleplatser i innerstaden bidrar därför till en ökad geografisk obalans i området.

Lärkträdet 15, 80 platser, planerat färdigställande 2031

Strategisk placering i relativt centrala delar av staden, precis bredvid Rörslöjns förskola.

Brännaren, cirka 140 platser, planerat färdigställande 2033

Förskolan ligger i Norra Sorgenfri och tidplanen påverkas av kringliggande område och dess utbyggnadstakt.

På sikt planeras ytterligare förskoleplatser inom Norra Sorgenfri.

Innerstaden 3 består av Heleneholmsområdet, Möllevången och Norra Sofielund. Befolkningsprognosen visar på viss minskning under planeringsperioden. I detta område finns den största koncentrationen av lägenhetsförskolor, främst Möllevången med omnejd. Flera av förskolorna har utmaningar och begränsningar i utformningen av lokalerna och ofta väldigt begränsad utemiljö. Som ovan nämnt kommer de centralt belägna förskoleplatserna vara svåra att ersätta. Det innebär att brist väntas uppstå i vissa centrala delar.

Bryggeriet, 90 platser, planerat färdigställande 2034

En viktig lokalisering för att få till en förskola i Södra Sofielund.

Storkluster Hyllie

Storkluster Hyllie innefattar Hyllievång, Holma, Kroksbäck, Lindeborg, Kulladal och Vintrie. Nedan beskrivs de olika områdena övergripande.

I flera år har det varit brist på förskoleplatser i Hyllievångsområdet och utbyggnaden av bostäder har skett i snabbare takt än utbyggnaden av förskolor. Brages förskola som öppnar i början av 2026 kommer att avhjälpa den bristen vilket innebär att fler familjer får närmre mellan hem och förskola. Det finns flera planer på ytterligare förskolor i Hyllievång vars tidsplaner hänger samman med planerad bebyggelse. Det gör att tidplanerna justeras efter befolkningsutveckling och utbyggnadstakt. I Hyllievång väntas viss befolkningsminskning kommande år. Befolkningen väntas öka igen runt 2030. I nya områden är ofta efterfrågan på platser hög när området färdigställs och minskar sedan något. Detta påverkas dock av bostadstyp och vilka åldersgrupper som bosätter sig i området.

Lokalskicket i Hyllievång är gott då samtliga förskolor är nybyggda.

Regndroppens förskola, 120 platser, planerat färdigställande 2028

Denna förskola är belägen söder om badhuset och ligger strategiskt både för barn i Hyllievång, Holma och Kroksbäck. Ovanpå förskolans våningsplan byggs bostäder av MKB.

Frejas förskola, 110 platser, planerat färdigställande 2030

Förskolan planeras öster om mässan och har en strategisk planering i Hyllie med närhet till intilliggande områden som Holma och Kulladal.

Harpans förskola, 120 platser, planerat färdigställande 2033

Förskolan är kopplad till stadsutvecklingen i området och tidplanen är osäker. Belägen öster om stadsdelsparken.

På sikt finns planering inom planprogram Västra Hyllie samt söder om Almviksvägen.

I Holma planeras stadsutveckling och i södra och mellersta Holma förbereds för omkring 1600 nya bostäder. Antalet 1-5-åringar väntas öka i Holma. Det finns två detaljplaner för förskola inom området men dessa tomter har ännu inte byggklar mark och påverkas även av tidplanerna för annan byggnation. Dessa förskolor ses som ytterst angelägna då det befintliga lokalbeståndet i Holma enbart består av två lägenhetsförskolor.

Bönans förskola (Södra Holma), 80 platser, planerat färdigställande 2030

Denna förskola ingår inom planprogrammet för Holma. Tidplanen påverkas av omfattande förberedande arbete som krävs inför att marken kan bebyggas och intilliggande bostäder vilket gör tidsplanen högst osäker.

Lupinens förskola (Mellersta Holma), 80 platser, planerat färdigställande 2031

Ny förskola inom stadsutvecklingen i Holma.

Det är av stor betydelse att de nya förskolorna i Holma etableras. Vikten av närhet till förskolan ses som angelägen i detta område för att inte riskera att barn uteblir från förskolan.

Förskolenämnden anser att planering för ny förskola i Kroksbäck är angelägen. Där finns flera lägenhetsförskolor och under 2026 avvecklas en lokal med tillfälligt bygglov. Utan en ny förskola i området är det svårt att avveckla lokaler med brister. Utredning om etablering av förskola norr om Kroksbäckskolan har skett men inte kommit vidare. Nybyggnationen skulle innebära att ta en del av Kroksbäcksparken i anspråk för friyta och eventuellt delar av det som är grundskolans utemiljö. Nämnden anser att det är olyckligt att planeringen av ny förskola i Kroksbäck avstannat.

I Lindeborg väntas viss befolkningsminskning men det råder fortsatt viss brist på förskoleplatser i området. Svågertorps förskola har förskjutits i tiden mot bakgrund av utbyggnationen i intilliggande områden. Förskolan anses dock som angelägen och tidplanen kan komma att justeras.

Svågertorps förskola, 144 platser, planerat färdigställande 2032

Förskolan byggs på samma plats där gamla Svågertorps förskola legat.

I Vintrie och Kulladal planeras i nuläget inga lokalförändringar.

Storkluster Kirseberg

Till storkluster Kirseberg räknas Kirseberg, Segevång och Johanneslust, Håkanstorp och Bulltofta. Befolkningsprognosen är relativt oförändrad under planeringsperioden. Lokalbeståndet bedöms vara i relativt gott skick och eventuella lokalförändringar påverkas av befolkningsutvecklingen.

I den fördjupande översiktsplanen för södra Kirseberg och Östervärn planeras för möjliggörande av 4000-5000 bostäder och flera förskolor. Inom planeringsperioden ingår en ny förskola kopplad till stadsutvecklingen i södra Kirseberg. Planeringen påverkas av takten på utbyggnaden i området.

Lokstallarna etapp 1, 140 platser, planerat färdigställande 2035

Den första av tre förskolor som planeras inom området.

På sikt finns planering för ny förskola i Sege park.

Storkluster Västra hamnen

I Västra hamnen väntas antalet 1-5-åringar att öka under planeringsperioden. Området väntas vara i kapacitetsmässig balans. Kranens förskola kommer att ersätta två förskolor som har tillfälliga bygglov och kommer således inte att utgöra en utökning av kapacitet. Lokalbeståndet bedöms vara i gott skick.

Kranens förskola, 240 platser, planerat färdigställande 2027

Förskolan byggs i den gamla motorhallen på Dockan och kommer att ersätta två lokaler med tillfälliga bygglov. Förskolan blir en extern inhyrning.

Nyhamnen planeras norr och öster om Malmö centralstation och förväntas att byggas ut etappvis under flera decennier. Fullt utbyggt beräknas enligt den fördjupade översiktsplanen (FÖP) för Nyhamnen cirka 7000-9000 nya bostäder och cirka 7-8 förskolor.

Detaljplanearbete har startat för delar av området. I aktuell planering i Nyhamnen redovisas färre lokaliseringar för nya förskolor än avsett i fördjupningen av översiktsplanen. Detaljplanearbete innefattande förskola har ännu inte påbörjats.

Förskolenämnden vill betona vikten av att planera in förskolor med tillräcklig yta på centrala lokaliseringar i ett tidigt skede, något som understryks i FÖP:en för Nyhamnen. Det är angeläget att ge goda förutsättningar för samhällsservice såsom förskola i nya områden för att prioritera barnen men även bidra till attraktionskraft i området.

I FÖP:en går att utläsa att Nyhamnen behöver planeras med en viss överkapacitet av förskoleplatser. Detta då det i angränsande områden råder viss kapacitetsbrist och inga nya förskolor planeras inom dessa områden. Nyhamnens geografiska läge gör det därtill svårt att nyttja platser i intilliggande områden.

Nyhamnen, etapp 1, 160 platser, planerat färdigställande 2035

Den första förskolan som planeras inom Nyhamnen. Tidplanen är osäker. Ingen detaljplan är påbörjad.

Storkluster Söder

Söder omfattar Söderkulla, Lindängen, Nydala, Gullviskborg och Hindby.

Befolkningsprognosen visar ett minskat barnantal kommande år och sedan en ökning i slutet av planeringsperioden.

Det finns några planerade lokalförändringar under perioden men planeringen påverkas av befolkningsutvecklingen. Lokalbeståndet bedöms vara i gott skick i området.

Ny förskola Hindby, 80 platser, planerat färdigställande 2034

Ny förskola inom Hindby. Lokaliseringen är inte helt klarlagd.

I den långsiktiga lokalplaneringen ingår förskola inom fastigheten Abiturienten.

Storkluster Öster

Öster omfattar Riseberga och Videdal och ut mot Östra Skrävlinge samt Jägersro med omnejd. Befolkningsprognosen är relativt oförändrad kommande år men det finns ett antagande om ökning i slutet av planeringsperioden. Det finns några planerade lokalförändringar under perioden men planeringen påverkas av befolkningsutvecklingen. Lokalbeståndet bedöms vara i varierat men relativt gott skick.

På sikt planeras nya förskolor inom stadsutvecklingen i Jägersro och Fortuna hemgården.

Det bör framhållas att områdena förhåller sig till varandra och planeringen i ett område får följder och påverkar kringliggande områden.

I den långsiktiga lokalplaneringen finns flera projekt som ligger utanför planeringsperioden och de redovisas under avsnitt 5.1.

5.1 Planerad lokalanskaffning

I detta avsnitt presenteras planerade lokalanskaffningar under planeringsperioden.

Tabellen nedan är en sammanställning av nybyggnadsprojekten under planeringsperioden. De beskrevs mer ingående i föregående avsnitt. Sammantaget innefattas 19 projekt motsvarande cirka 2300 platser inom planeringsperioden.

Tabell 10) Planerade nya förskolor under planeringsperioden.

Objekt	Beslutad i KF / Planerad	Planerat färdigställande	Antal platser
Klövervallens förskola, utbyggnad och renovering, Rosengård	B	2026	150
Ängslätts förskola, ersättning tillfälligt bygglov, Bunkeflo	B	2027	142
Ardennern förskola, Rosengård	B	2027	80
Kranens förskola, ersättning tillfälliga bygglov, Västra Hamnen	B	2027	240
Regndroppens förskola, Hyllie	B	2028	120
Hammars parks förskola, ersättning tillfälligt bygglov, Sibbarp	B	2028	120
Hästhagens förskola, återuppbyggnad, Hästhagen	B	2029	144
Bönans förskola (Södra Holma)	P	2030	80
Frejas förskola, Hyllie	B	2030	110
Lärkträdet 15, Värnhem	P	2031	80
Lupinens förskola (Mellersta Holma)	P	2031	80
Svågertorps förskola, återuppbyggnad	B	2032	144
Bellevue förskola, återuppbyggnad	B	2032	98
Harpans förskola (Öster om stadsdelsparlen) Hyllie	P	2033	120
Brännaren, Norra Sorgenfri	P	2033	140
Bryggeriet, Södra Sofielund	P	2034	90
Förskola i Hindby	P	2034	80
Förskola, Nyhamnen 1	P	2035	160
Förskola, Lokstallarna etapp 1	P	2035	140

Kranens förskola är en extern förhyrning, resterande projekt planeras byggas i kommunal regi. Klövervallen färdigställs sent 2026 och räknas med i denna planeringsperiod.

Senareläggning av projekt

Flera projekt har senarelagts jämfört med föregående års lokalbehovsplan.

Det har skett både på grund av förseningar eller andra faktorer som nämnden inte kan påverka och vissa tidplaner har ändrats utifrån förskolenämndens bedömning om behovet. Det gäller även några av projekten som beslutats i kommunfullmäktige. Bedömningarna påverkas av att befolkningsprognosen har förändrat behoven i delar av staden. Det bör framhållas att alla projekt fortsatt är aktuella att färdigställa, om än med förskjuten tidplan. Prioritering av projektens tidplaner har krävts. I bedömningarna har tillfälliga bygglov och behovssituationer varit faktorer som påverkat samt områdets socioekonomiska förutsättningar med utgångspunkt i det kompensatoriska uppdraget enligt skollagen.

Konsekvensanalys om planering inte kan genomföras

Etablering av förskolor och annan samhällsservice i stadsutvecklingsområden är som tidigare framgått nödvändig för stadens utveckling och attraktionskraft. För nämnden är det centralt att följa den takt som områdena utvecklas med nya bostäder. En avsaknad av förskolor i dessa områden kommer att vara svår att åtgärda i efterhand, eftersom mark då tagits i anspråk för andra ändamål. Om nya projekt i enlighet med planeringen inte kan ske eller senareläggs kan det innebära att avvecklingar senareläggs och att den geografiska obalansen förstärks.

Sammanfattad bedömning

De projekt som anges i tabellen utgör grunden för nämndens planering fram till 2036. Det bör framhållas att det råder osäkerhet kopplat till tidsplanerna, framförallt de som ligger i senare delen av planeringsperioden. I vissa av dessa projekt pågår utredningsarbete.

Den sammanfattande bedömningen är att aktuell planering uppfyller det behov som bedöms föreligga totalt i staden. Det finns däremot brist på förskoleplatser i vissa områden.

Kostnadsutvecklingen och nämndens ekonomi kommer att påverkas av ett minskat barnantal och behov av utbyggnad. Planeringen bedöms som mer återhållsam i förhållande till föregående års planer. Tidplanerna för projekten har flera osäkerhetsfaktorer såsom utbyggnadstakten av bostäder, byggklar mark och andra aspekter som påverkar tidsplanerna. Befolkningsförändringar har också påverkan på nämndens utbyggnadstakt. Sammantaget råder flera osäkerheter kring tidsplanerna i ovan nämnda projekt.

5.2 Planerad avveckling

I detta avsnitt beskrivs processerna kring avvecklingar och i tabellen framgår frångående lokalkostnad kommande år.

Inom förskoleförvaltningen finns särskilda rutiner framtagna för planerings- och beslutsprocessen för avvecklingar. Detta för att säkerställa en så bra förändringsprocess som möjligt. Bedömningen är att enbart berörda tjänstepersoner bör ha kunskap om förändringen innan den blir allmänt känd. Avvecklingsprocessen innebär dialog med verksamheten, personal och vårdnadshavare. Facklig samverkan behöver också ske innan beslut

om avvecklingen sker.

Av förskolenämndens delegationsordning, punkt 4.4.2 framgår att förskoledirektör har delegerats rätt att fatta beslut om avveckling av specifika förskolor inom den planerade avvecklingsvolymen.

En avvecklingsprocess bör inte påbörjas för tidigt eller för sent in på själva förändringen. Det görs en bedömning i varje fall om lämplig tidplan och upplägg av planeringen. Hittills har tidplanen i stora delar styrts av när beslut om att säga upp en lokal måste ske. Som tidigare framgått ses det som nödvändigt att inlämningen till lokalbanken bör hanteras särskilt för förskolenämndens lokaler då avveckling nästan uteslutande sker till sommaren. Gällande externa inhyrningar kan avvecklingen av verksamheten ske innan hyresavtalet löper ut.

Minskat befolkningsunderlag kräver omställning i avvecklingsarbetet och förvaltningen fokuserar på detta i ett gränsöverskridande samarbete.

Framtagande av lämpliga förslag till avvecklingar kan ha olika uppkomst. Det kan vara tillfälliga bygglov som är tidsbegränsade eller förskolor vars lokaler och utemiljö har brister och därför motiveras av en avveckling. Det krävs arbete för att planera var dessa barn kan flytta. Finns det möjlighet är det önskvärt att hela verksamheten kan flytta till en annan förskola. När detta inte är genomförbart utreds möjligheter att fördela avdelningar på olika förskolor för att inte splittra barngrupper.

Den geografiska obalansen är en faktor i avvecklingsplaneringen. Minskat barnantal kommande år innebär att det i vissa delar av staden kommer finnas fler förskoleplatser än vad efterfrågan är. I dessa områden kan det krävas avvecklingar av lokaler som är i gott skick för att nyttja befintligt lokalbestånd på ett effektivt sätt. I de område med många bristfälliga lokaler kan det råda brist på förskoleplatser och en avveckling skulle innebära förskjutningar av placeringar. Avvecklingar kan därför behöva hanteras olika beroende på den geografiska kontexten. För att nyttja lokalbeståndet i staden på ett effektivt sätt kan lokaler som inte har brister komma att avvecklas.

Färre nybyggnationer kommande år innebär beroende på geografiskt område att färre avvecklingar går att koppla till nya förskolor. Detta innebär att avvecklingar kan ske mot bakgrund av mer effektivt nyttjande av befintligt lokalbestånd. Alltså att slå samman verksamheter eller att fördela verksamheter på närliggande befintliga förskolor.

Sammantaget går det att konstatera att avvecklingsarbetet för förskolor är komplext och flera faktorer spelar in i bedömningarna.

Den sammanlagda avvecklingsplaneringen för hela planeringsperioden fram till 2036 innefattar lokaler motsvarande cirka 2300 platser.

Av ovan anledningar namnges aldrig enskilda förskolor i

avvecklingsplaneringen. Nämnden kan därför inte lämna de uppgifter om enskilda förskolor som önskas i anvisningarna.

Tabell 11) Översikt över avvecklade platser och frångående hyreskostnader

År	Antal frångående platser	Frångående hyra (mnkr)	Ackumulerad frångående hyra (mnkr)
2027	-585	19	19
2028	-510	10	29
2029	-515	15	44
2030	-185	5	49

Av tabellen framgår att hyreskostnaderna kopplat till planerade avvecklingar av cirka 1800 platser bedöms minska med cirka 49 mnkr fram till 2030. Det bör framhållas att det finns en förskjutning när det gäller den ekonomiska effekten för planerade avvecklingar. Detta beror på att vissa avvecklingar i platser planeras ske innan hyresperioden är slut.

5.3 Kapacitets- och kostnadsutveckling

I detta avsnitt redovisas kapacitets- och kostnadsutveckling utifrån föreliggande lokalplanering.

Kapacitetsutveckling

Den sammanfattande bedömningen är att planeringen är tillräcklig, men att det finns begränsade marginaler för att hantera exempelvis förseningar i nybyggnationer eller plötsliga förändringar i det fristående beståndet. Det handlingsutrymme som finns är främst kopplat till att senarelägga avvecklingar av lokaler med brister.

Det bör framhållas att det finns osäkerheter i befolkningsprognosen. Utfallet av 1-5-åringar för 2025 är lägre än vad prognosen visat. Detta gör att utgångsläget för planeringen 2027 är osäkert och därmed finns även osäkerheter i planeringen vad gäller takt och volym för utbyggnad och avveckling.

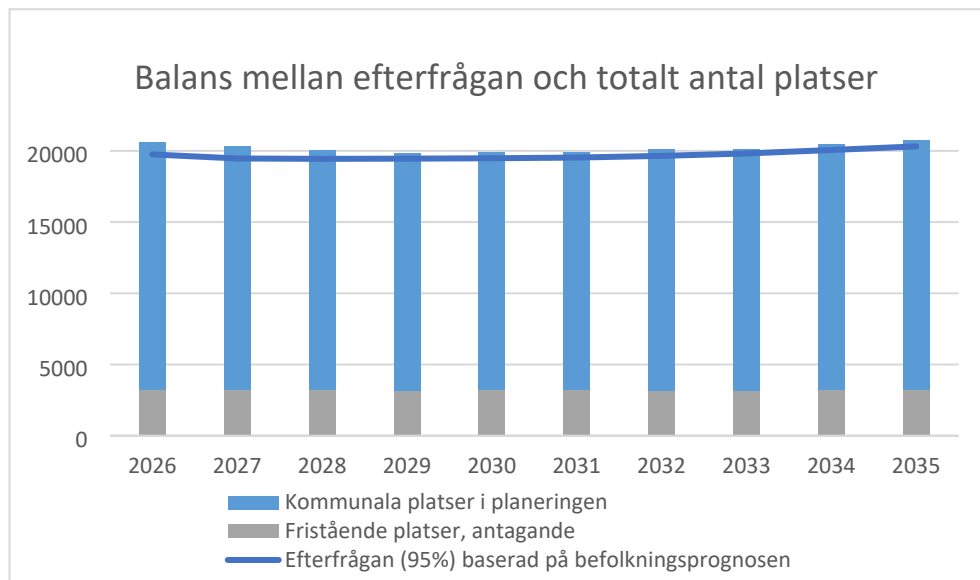

Diagram 2) Balans mellan efterfrågan baserad på befolkningsprognosen och kommunala planerade platser och antagande om antal fristående platser under planeringsperioden

Kostnadsutveckling

Prognosen för förskolenämndens lokalkostnader visar på en ökning från cirka 448 mnkr år 2026 till cirka 516 mkr år 2035, en total ökning med 68 mnkr. Lokalkostnaderna är baserade på lokalplaneringen där det finns osäkerheter i tidsplaner för lokalförändringarna. Det medför att det finns osäkerheter i den ekonomiska prognosen. Översikt av prognosen visas i tabell 12 nedan.

Lokaler som är utformade för förskolans utbildningsuppdrag är en viktig kvalitetsfaktor för barnen. En utgångspunkt i lokalplaneringens är att ersätta lokaler med brister. De lokaler som planeras för avveckling har betydligt lägre lokalkostnad än en nybyggd förskola och detta medför att

lokalkostnaderna ökar. Så trots ökade avvecklingsvolymen och färre nybyggnadsprojekt ökar ändå lokalkostnaderna på sikt.

Som tidigare framgått påverkas avvecklingar av den geografiska kontexten, då den geografiska obalansen på platser innebär ojämna fördelning av förskoleplatser i staden. Detta innebär att det finns svårigheter i att enbart lämna de lokalerna som bedöms vara i sämst skick då det kan skapa långa avstånd mellan hem och förskola.

Denna plan innehåller en mer återhållsam planering av nya förskolor än tidigare års planer. Nämnden har tidigare år lyft lokalkostnadsutvecklingen och påpekat behov av annan finansiering framför allt när det gäller nya förskolor i nya områden.

Den planerade utbyggnaden väntas få konsekvenser för lokalkostnadsutvecklingen, som bedöms ta i anspråk en större andel av förskolenämndens ekonomiska ram. Detta eftersom nya förskolor är betydligt mer kostsamma. Bedömningen är att det krävs en förändring av de ekonomiska förutsättningarna för att underlätta nämndens möjligheter till finansiering. Konsekvenser av ökade lokalkostnader innebär lägre resurstilldelning till barnen i förskolorna vilket nämnden inte ser som en önskvärd utveckling.

Flera faktorer spelar in i lokalkostnadsutvecklingen för nya förskolor. Det råder hög ambitionsnivå gällande kvalitet på nya lokaler och utemiljöer inom kommunen. Utöver detta påverkar kommunala och nationella miljömål, riktlinjer och lagstiftning samt förutsättningar i detaljplanen och krav på utformning. Förskolenämnden har inte alltid rådighet att påverka dessa faktorer.

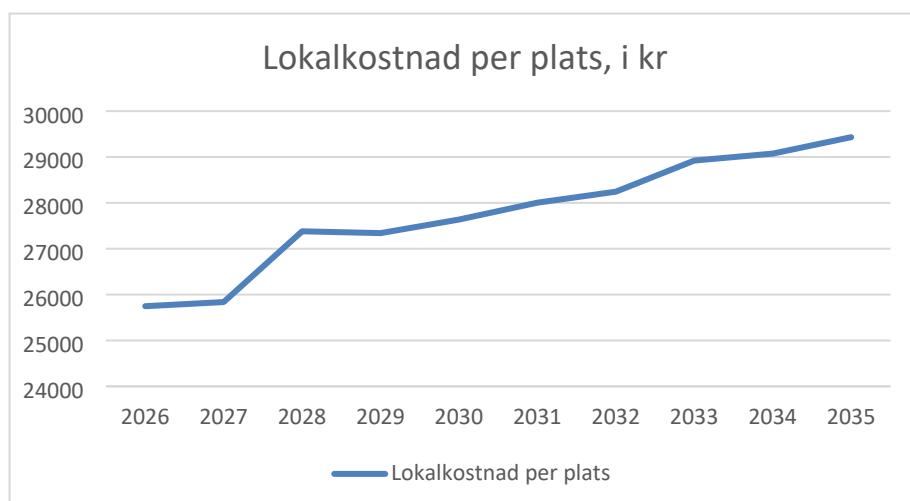

Diagram 3) Lokalkostnad per plats

Ovan diagram visar på utvecklingen av lokalkostnaden (för förskolelokaler) per plats. Antal platser utgår från kommunala platser i planeringen enligt tabell 9.

Sammanfattande bedömning om lokalkostnadsutvecklingen

Den planerade utbyggnaden väntas få konsekvenser för lokalkostnadsutvecklingen, som bedöms ta i anspråk en större andel av förskolenämndens ekonomiska ram. Bedömningen är att det krävs en förändring av de ekonomiska förutsättningarna för att underlätta nämndens möjligheter till finansiering. Att kommunen centralt beaktar effekter för lokalplaneringen och gör justeringar som underlättar finansieringen anses väsentligt för att ge förskolenämnden goda förutsättningar för sitt uppdrag.

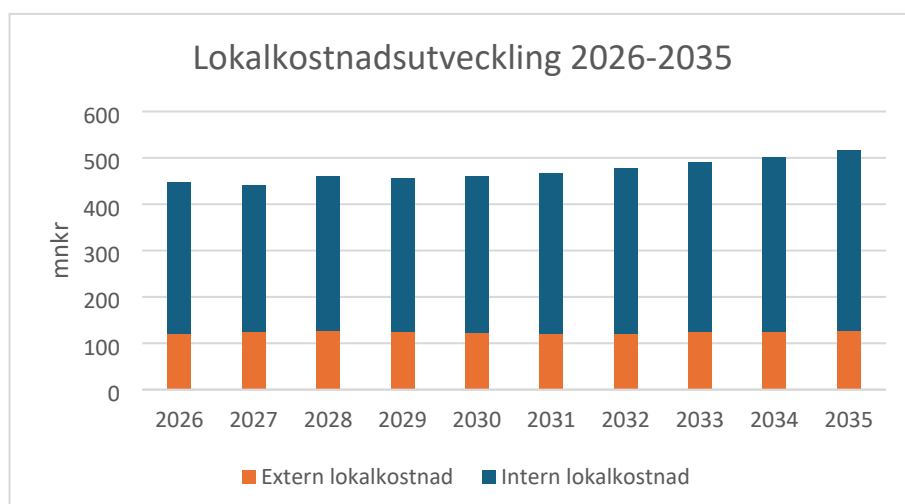

Diagram 4) Lokalkostnadsutveckling 2026-2035 för förskolelokaler

Diagrammet visar förskolenämndens totala lokalkostnadsutveckling 2026-2035 fördelat på externa och interna lokalkostnader. Kostnaderna redovisas även i nedan tabell.

Tabell 12) Lokalkostnadsutveckling 2026-2035 för förskolelokaler

Belopp i mnkr	2026	2027	2028	2029	2030
Intern lokalkostnad	327	317	334	331	337
Extern lokalkostnad	121	125	127	124	124
Total lokalkostnad	448	442	461	455	461

Belopp i mnkr	2031	2032	2033	2034	2035
Intern lokalkostnad	346	356	366	377	390
Extern lokalkostnad	121	122	124	124	126
Total lokalkostnad	467	478	490	501	516

6. Slutsatser och sammanfattning

I detta avsnitt sammanfattas de viktigaste budskapen i lokalbehovsplanen.

Förskolan styrs av skollagen (2010:800) med en läroplan som anger mål och riktlinjer. Förskolenämndens ansvar avseende lokalförsörjningen är att säkerställa att den platsmässiga kapaciteten möter upp platsbehovet. Alla barn ska få en plats i förskola. I föreliggande lokalbehovsplan framgår att det totala antalet förskoleplatser i Malmö enligt nuvarande planering är tillräckligt under planeringsperioden 2027-2036.

Lokalplaneringen i denna lokalbehovsplan innebär en minskning av den kommunala kapaciteten under kommande år, vilket innebär att antalet platser som avvecklas är fler än antalet nya platser. Planen omfattar färre nybyggnadsprojekt än tidigare års planer. Flera projekt har skjutits framåt i tiden jämfört med tidigare år och avvecklingstakten är något förändrad.

Lokaler anpassade för förskola är en viktig förutsättning för att säkerställa långsiktig tillgång till förskoleplatser. Att ersätta lokaler med brister med kvalitativa och ändamålsenliga lokaler som ger goda förutsättningar för utbildningen och en likvärdig förskola är en central strategi. Enligt planeringen i denna lokalbehovsplan kommer standarden i förskolenämndens lokalbestånd att höjas.

Det är flera faktorer som spelar in i bedömningen om prioriteringen och tidplanerna. Nybyggnadsprojekt kopplade till lokaler med tillfälliga bygglov har prioriterats. Områden med socioekonomiska utmaningar har också prioriterats som ett led i det kompensatoriska uppdraget samt hur den geografiska obalansen kan motverkas på bästa sätt. Nybyggnadsprojekt innefattar flera ovissheter, det råder därför osäkerheter i tidplanerna för nya förskolor.

Det finns fortsatt behov av nya förskolelokaler. Utbyggnadsbehovet drivs framför allt av behovet av att ersätta platser i lokaler med tillfälliga bygglov och lokaler med brister samt för att kunna erbjuda förskoleplatser i stadsutvecklingsområden. Förändringar inom det fristående beståndet innebär en osäkerhetsfaktor för lokalplaneringen.

Lokalplaneringen påverkas av befolkningsutvecklingen och således kan utbyggnadstakten och avvecklingsplaneringen komma att justeras för att överensstämja med den årliga efterfrågan på platser.

Minskat befolkningsunderlag ställer krav på omställning och anpassning inom förskolenämndens verksamhet. Utöver lokalplaneringen ställs stora krav på både bemanningsplaneringen och åtgärder för att anpassa och nyttja befintlig kapacitet av förskoleplatser.

Den geografiska obalansen på platser kan motverkas genom strategisk och långsiktig lokalplanering. Prioriteringen av avvecklingar påverkas också av den geografiska obalansen.

Utbyggnaden av förskolor i Malmös nya områden är viktig för att inte

hamna i geografisk obalans på förskoleplatser och för att erbjuda samhällsservice i alla delar av staden. Förskolor i stadsutvecklingsområden är av stor betydelse för nämndens lokalplanering. Det är viktigt att i tidiga skeden planera för förskola när nya områden planläggs eller när befintlig stad förtätas. Om förskolor inte planeras in under de tidiga skedena föreligger risk att en brist på förskoleplatser uppstår i området. Att få till nya förskolor i redan bebyggda områden i efterhand är mycket svårt med anledning att förskolor kräver stora markytor. Förskolenämnden anser att god planering av nya förskolor i Nyhamnen är avgörande för att inte hamna i den geografiska obalans som har funnits och till viss del kvarstår i exempelvis Limhamn och Hyllie.

Nämndens resurstilldelning styrs av befolkningsutvecklingen. Färre 1-5-åringar påverkar nämndens utrymme för lokalkostnadsökning. Den planerade utbyggnaden väntas få konsekvenser för lokalkostnadsutvecklingen, som bedöms ta i anspråk en större andel av förskolenämndens ekonomiska ram. Bedömningen är att det krävs en förändring av de ekonomiska förutsättningarna för att underlätta nämndens möjligheter till finansiering.